

Regional grundsyn för totalförsvarsplanering inom de fyra nordliga länen

Innehåll

1. Regional grundsyn för totalförsvarsplanering	3
1.1 Målsättning med den regionala grundsynen	3
1.2 Målgrupp för den regionala grundsynen.....	3
1.3 Disposition	3
2. Bakgrund.....	4
2.1 Riksdagens mål	5
2.2 Nationell grundsyn för totalförsvarsplanering	5
3. Samverkansformer	7
Bilaga 1 – inriktningen för perioden	9
Bilaga 2 – Ansvar och roller inom totalförsvaret	14
Länsstyrelsen	14
Försvarsmakten	15
Polismyndigheten.....	16
Landsting/regioner	17
Kommuner	19

1. Regional grundsyn för totalförsvarsplanering

Den regionala grundsynen för totalförsvarsplanering är framtagen i syfte att inrikta och prioritera arbetet med totalförsvarsplanering i de fyra nordliga länen. Grundsynen utgår från den för perioden aktuella försvarspolitiska inriktningen och den nationella grundsynen framtagen av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Försvarsmakten.

Myndighetsrepresentanter för Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Västerbotten, Polismyndigheten region nord, Försvarsmakten militärregion nord och Region Jämtland-Härjedalen har utarbetat den regionala grundsynen.

1.1 Målsättning med den regionala grundsynen

Inriktningen för totalförsvarsplaneringen i region Nord fram till år 2020 är att berörda myndigheter, landsting/regioner och kommuner ska:

- Kunna dela information med högra krav på robusthet och sekretess.
- Bidra till samlade lägesbilder och lägesanalyser med fokus på hot som riskerar att ge allvarliga regionala konsekvenser.
- Ha grundläggande förmåga att tillämpa regelverk för höjd beredskap.
- Ha en krigsorganisation som kan leda och samverka under höjd beredskap.
- Bereda underlag för väl avvägda beslut om prioriteringar.
- Grundläggande kunskap om värdlandsstöd för civila och militära resurser.
- Påbörja företagsplanering.

För att nå den övergripande målbilden krävs att ett antal gemensamma aktiviteter genomförs. Dessa framgår av bilaga 1.

1.2 Målgrupp för den regionala grundsynen

Den regionala grundsynen vänder sig i första hand till bevakningsansvariga myndigheter¹ med verksamhet i regionen, landsting/regioner och kommuner inom något av de fyra nordligaste länen.

Översiktlig beskrivning av roller och ansvar återfinns i bilaga 2.

1.3 Disposition

I andra kapitlet redogörs för bakgrunden till att arbetet med totalförsvarsplaneringen ska återupptas samt vissa grundläggande begrepp. Vidare redogörs för delar av försvarspolitisk inriktning och nationell grundsyn för en sammanhängande totalförsvarsplanering.

I tredje kapitlet beskrivs de regionala samverkansformer i vilken totalförsvarsplanering ska bedrivas.

---

¹Myndigheter enligt bilaga till Förordning (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap.

Bilaga 1 innehåller planerade aktiviteter för perioden år 2017 till och med 2020.

Bilaga 2 innehåller beskrivningar av ansvar och roller för länsstyrelser, Försvarsmakten, Polismyndigheten, landsting/regioner och kommuner.

2. Bakgrund

I försvarspolitisk inriktning – Sveriges försvar 2016–2020 anger Riksdagen att den säkerhetspolitiska situationen i Europa har försämrats och att det innebär förändrade krav på den svenska totalförsvarsförmågan.

Möjliga hot mot Sverige är i dag varken entydiga eller enbart territoriellt fokuserade. Sverige kan utsättas för öppna och dolda påtryckningar som utövas med olika medel. Försvarsmakten ska, tillsammans med övriga delar av totalförsvaret och jämte politiska, diplomatiska och ekonomiska medel, utgöra en tröskel för den som skulle vilja angripa Sverige eller använda militära maktmedel för att utöva påtryckningar mot Sverige. En trovärdig militär förmåga bidrar till fortsatt fredlig utveckling och politisk handlingsfrihet.² En mer komplex bild måste därför ligga till grund för myndigheters åtgärder för att säkerställa Sveriges säkerhet. Vidare anges att planeringen för totalförsvaret bör återupptas.

Enligt lag (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap är totalförsvar den verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig. Totalförsvar består av militär verksamhet (militärt försvar) och civil verksamhet (civilt försvar).

För att stärka Sveriges försvarsförmåga kan regeringen besluta om höjd beredskap. Höjd beredskap är antingen skärpt beredskap eller högsta beredskap. Under högsta beredskap är totalförsvar all samhällsverksamhet som då ska bedrivas. Vid skärpt beredskap kan delar av eller hela totalförsvaret mobiliseras. Om Sverige är i krig råder högsta beredskap.

Administrativ beredskap

Det finns specialregler i regeringsformen och i ett flertal andra författningar som ska snabba på och underlätta beslutsfattandet vid höjd beredskap. De ska även understödja omställningen av samhället från fredstida behov till försvar av landet. Exempelvis genom att under legala former och efter behov kunna omdisponera personella och materiella resurser i den egna verksamheten men också genom att kunna ingripa i näringslivets och enskilda medborgares fri- och rättigheter.³

Samlingsbegreppet för lagar och föreskrifter som förbereder och anpassar samhället till höjd beredskap är administrativ beredskap. Den inbegriper två delar:

- **Författningsberedskap:** lagar, förordningar och bestämmelser för att planlägga och reglera samhällets omställning från fred till krig och för att säkerställa att samhället fungerar i laga former även i krig,

² Försvarspolitisk inriktning

³ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2016), *Sverige kommer att möta utmaningarna*, MSB 2016-25. Sid 14–15.

- **Organisationsberedskap:** bestämmelser om myndigheters uppgifter och organisation i krig eller vid krigsfara samt vid planeringen i fredstid.

2.1 Riksdagens mål

Riksdagen har i den försvarspolitiska inriktningen fastställt mål för det militära försvaret och för det civila försvaret.

Målet för det militära försvaret är att enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet, försvara Sverige och främja vår säkerhet. Detta ska ske genom att:

- hävda Sveriges suveränitet, värna suveräna rättigheter och nationella intressen,
- förebygga och hantera konflikter och krig,
- skydda Sveriges handlingsfrihet vid politisk, militär eller annan påtryckning och om det krävs försvara Sverige mot incidenter och väpnat angrepp samt
- skydda samhället och dess funktionalitet i form av stöd till civila myndigheter.

Målet för det civila försvaret är att

- värna civilbefolkningen,
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och
- bidra till Försvarsmaktens förmåga vid ett väpnat angrepp eller krig i vår omvärld.

Den försvarspolitiska inriktningen anger att de tre delarna i målet för det civila försvaret är ömsesidigt förstärkande men att det är av särskilt betydelse att planeringen av det civila försvarets bidrag till Försvarsmaktens operativa förmåga vid höjd beredskap och då ytterst i krig omhändertas. Vidare anger Riksdagen att planeringen för det civila försvaret bör utgå från att förmågan att hantera kriser i samhället i fredstid också ska ge en grundläggande förmåga att hantera krigssituationer.

2.2 Nationell grundsyn för totalförsvarsplanering

Försvarsmakten och MSB har till Regeringen redovisat rapporten gemensamma grunder (nationell grundsyn) för en sammanhängande planering för totalförsvaret.

Samordningen av totalförsvaret på nationell nivå sker av regeringen med stöd av Försvarsmaktens högkvarter och MSB. På regional nivå av länsstyrelser och militärregionala staber och vid behov på lokal nivå mellan kommun och militära förband som verkar i kommunen. Dessa aktörer har tillsammans ansvaret för att den militära och civila verksamheten inom deras gemensamma geografiska område blir samordnad och inriktad så att största möjliga effekt uppnås med

hänsyn till det aktuella läget och bedömd händelseutveckling. I nationell grundsyn anges bland annat att MSB i samverkan med Försvarsmakten tar fram ett koncept för systematisk kunskaps spridning om totalförsvaret och planering inför höjd beredskap.

Den nationella grundsynen anger följande planeringsförutsättningar och antaganden:

- Utökad underrättelseverksamhet, intensifierade cyberattacker och påverkansoperationer är medel för motståndare att nå strategiska mål och utöka sin handlingsfrihet.
- Totalförsvarsplaneringen utgår från ett öppet väpnat angrepp på Sverige som inledningsvis kan ha ett intensivt och snabbt förlopp. Det är troligt att konventionella och högteknologiska stridsmedel kommer att användas.
- Cyberattacker och informationskrigföring är också en del i krigföringen. Striden kan börja med bekämpning med fjärrstridsmedel och sabotageförband mot samhällsviktig verksamhet.
- Militärstrategiskt är vissa geografiska områden särskilt viktiga. Det handlar om Stockholmsområdet, Gotland, Östersjöinloppen och Nordkalotten.⁴

Den nationella grundsynens förslag till övergripande målbild för totalförsvaret

Med start 2020 ska förmåga att verka från alternativ och/eller skyddade ledningsplats/er finnas hos huvuddelen av de bevakningsansvariga myndigheterna.

Vid utgången av 2020 ska bevakningsansvariga myndigheter, Försvarsmakten, FMV samt prioriterade landsting ha förmåga att utöva samverkan och ledning:

- Från ordinarie ledningsplats,
- Under störda förhållanden
- Med realistiska tidsförhållanden
- Med skyddade huvud- och reservsambandsmedel

Vid utgången av 2020 ska det också finnas en sammanhängande process för planering med tydliga ansvarsförhållanden och systematik.

En totalförsvarsövning ska genomföras senast 2020 med inriktning mot aktörer på central och regional nivå, inklusive relevanta privata aktörer. Övningar på lokal nivå ska genomföras med tema totalförsvaret så snart förutsättningarna för detta finns.

Vid utgången av 2020 ska det hos kommuner, landsting och myndigheter finnas en förmåga, inklusive kontinuitetsplanering, att säkerställa tillgänglighet,

⁴ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2016), *Sverige kommer att möta utmaningarna*, MSB 2016–25. Sid 4–6.

riktighet och konfidentialitet avseende verksamhetskritisk information.⁵

Den målbild som föreslagits i gemensamma grunder för totalförvarsplanering har beaktats i framtagandet av målsättning för den regionala grundsynen.

3. Samverkansformer

Totalförvarsplanering bygger på samverkan mellan bevakningsansvariga myndigheter och andra berörda organisationer. De huvudsakliga forumen för samverkan om totalförvarsplanering inom de fyra nordliga länen beskrivs nedan.

Totalförsvarets chefsgrupp i region nord

Vid chefsmöten deltar landshövdingarna i Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands och Jämtlands län, chefen för Militärregion Nord och regionpolischefen för Polisregion Nord.

Syftet med mötena är att skapa en samlad övergripande bild om totalförvarsplaneringens bedrivande i de fyra nordligaste länen samt ge erforderliga styrningar.

Chefsgruppen fastställer den regionala grundsynen för totalförvarsplanering.

Planeringsgrupp försvarsplanering

Planeringsgruppen för försvarsplanering leds av den militärregionala staben och genomför ett antal möten årligen. I gruppen ingår representanter från de regionala aktörerna i de fyra nordligaste länen.

Grunden för arbetet är Försvarsmaktens grundoperationsplan och omfallsplanering.

Målet med försvarsplaneringen är att tillsammans med de civila aktörerna stärka den militära försvarsförmågan i norra delen av Sverige samt skapa ett underlag till Försvarsmaktens olika planverk. Försvarsplanering skall också ligga till grund för totalförvarsplaneringen.

Försvarsmakten ställer krav på att den personal som deltar i försvarsplanering ska vara inplacerad i lägst säkerhetsskyddsklass 2.

Regionala råd för skydd mot olyckor och krisberedskap

Varje Länsstyrelse ska ha ett regionalt råd för skydd mot olyckor och krisberedskap, i vilket representanter för länsstyrelsen och berörda aktörer i krishanteringssystemet bör ingå, för att skapa nödvändig samordning. De regionala råden kan även behandla totalförvarsplanering.

⁵ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2016), *Sverige kommer att möta utmaningarna*, MSB 2016–25. Sid 13.

Vilka aktörer som deltar i respektive länsstyrelses råd varierar utifrån de regionala förhållandena.

Länsvisa forum för beredskapsplanering

Beredskapsplanering (planering för civilt försvar) i varje län ska samordnas av länsstyrelsen. Respektive länsstyrelse ansvarar för att upprätta de forum som krävs för uppgiften.

Andra samverkansformer

Utöver ovan nämnda forum finns på nationell nivå samverkansområdena därtill kan ytterligare regionala eller lokala forum skapas eller befintliga förändras för uppgiften.

Bilaga 1 – inriktningen för perioden

Aktiviteter 2017

Uppgift	Beskrivning	Kommentarer
Totalförsvarsdagar	Syftet med totalförsvarsdagarna är sprida kunskap om totalförsvarsplaneringens bedrivande inom de fyra nordligaste länen.	Ansvarig: Länsstyrelserna och Militärregion Nord Deltagare: Handläggare på regional och lokal nivå
Försvarsplanering	Grundoperations- och omfallsplanering Utveckling av former för lägesrapportering Operativa grundvärden	Ansvarig: Militärregion Nord.
Säkerhetsskydd och signalskydd	Inventera och kunna beskriva nuläget i egen organisation.	
Länsvisa forum för beredskapsplanering	Upprätta forum för beredskapsplanering	Ansvarig: respektive länsstyrelse
Samordning av gränsövervakning vid höjd beredskap	Påbörja arbetet med framtagande av plan för samordnad gränsövervakning vid höjd beredskap. Skapa arbetsgrupp och referensgrupp.	Ansvarig: Länsstyrelsen i Norrbottens län. Deltagare: Militärregion Nord, Polismyndigheten region Nord.

Aktiviteter 2018

Uppgift	Beskrivning	Kommentarer
Totalförsvarets chefsgrupp	Syftet med mötet är att skapa en samlad övergripande bild om totalförvarsplaneringens bedrivande i de fyra nordligaste länen samt ge erforderliga styrningar	
Totalförvars dagar	Syftet med totalförvarsdagarna är sprida kunskap om totalförvarsplaneringens bedrivande inom de fyra nordligaste länen.	Ansvarig: Länsstyrelserna och Militärregion Nord Deltagare: Handläggare på regional och lokal nivå
Försvarsplanering	Grundoperations- och Omfallsplanering Översyn skyddsobjekt Utveckling av former för lägesrapportering Revidering operativa grundvärden	Ansvarig: Militärregion Nord Deltagare: Regionala och berörda lokala aktörer
Beredskapsplanering	Arbete med: *Krigsplacering av den personal som krävs vid höjd beredskap. *Planering för stöd till Försvarsmakten avseende försörjning av kritiska förnödenheter, egendom och tjänster genom exempelvis avtal, lager, förfogande och ransonering. *Aktörsgemensam samverkan som möter de höga krav på sekretess och robusthet som ställs vid höjd beredskap.	Ansvarig: Bevakningsansvariga myndigheter och prioriterade landsting och kommuner

	*Planering för att verka från alternativ och/eller skyddad ledningsplats.	
Samordning av gränsövervakning vid höjd beredskap	Färdigställande av plan för samordnad gränsövervakning vid höjd beredskap. Genomföra erfarenhetsseminarium.	Ansvarig: Länsstyrelsen i Norrbottens län. Deltagare: Militärregion Nord, Polismyndigheten region Nord.
Samverkansövning (SAMÖ) 18	SAMÖ 2018 är en del i arbetet med att uppnå den övergripande målbilden för 2020, med särskild fokus på samverkan och ledning under störda förhållanden.	Ansvarig: MSB Deltagare: Bevakningsansvariga myndigheter. Ytterligare aktörer kan komma att bjudas in.
MR N fältövning	Fördjupad försvarsplanläggning	Genomförs vecka 20 inom Norrbotten Deltagare: Regionala aktörer
Utbildningar inom totalförsvar	Utbildningar ska genomföras utifrån det koncept som MSB och Försvarsmakten tar fram	Ansvarig: Respektive länsstyrelse. Primär målgrupp: kommuner

Aktiviteter 2019

Uppgift	Beskrivning	Kommentarer
Totalförsvarets chefsgrupp	Syftet med mötet är att skapa en samlad övergripande bild om totalförsvarsplaneringens bedrivande i de fyra nordligaste länen samt ge erforderliga styrningar	
Totalförsvarsdagar	Syftet med totalförsvarsdagarna är sprida kunskap om totalförsvarsplaneringens bedrivande inom de fyra nordligaste länen	Ansvarig: Länsstyrelsen och Militärregion Nord Deltagare: Handläggare på regional och lokal nivå
Försvarsplanering	Grundoperations och Omfallsplanering Översyn skyddsobjekt Utveckling av former för lägesrapportering Revidering operativa grundvärden	Ansvarig: Militärregion Nord Deltagare: Regionala och berörda lokala aktörer
Beredskapsplanering		Beslutas i och med arbetet med regional grundsyn under år 2018.
Arméövning 19	Försvarsmaktsövning med civilt deltagande.	Genomförs preliminärt vecka 12-13 inom MR N område.
Konsekvenser av värdlansstöd	Aktiviteten utformas utifrån nationell inriktning.	Beslutas i och med arbetet med regional grundsyn under år 2018.
Utbildningar inom totalförsvaret	Utbildningar ska genomföras utifrån det koncept som MSB och Försvarsmakten tar fram	Ansvarig: Respektive länsstyrelse. Primär målgrupp: kommuner

Aktiviteter 2020

Uppgift	Beskrivning	Kommentarer
Totalförsvarets chefsgrupp	Syftet med mötena är att skapa en samlad övergripande bild om totalförsvarsplaneringens bedrivande i de fyra nordligaste länen samt ge erforderliga styrningar	
Totalförsvarsdagar	Syftet med totalförsvarsdagarna är sprida kunskap om totalförsvarsplaneringens bedrivande inom de fyra nordligaste länen	Ansvarig: Länsstyrelserna och Militärregion Nord Deltagare: Handläggare på regional och lokal nivå
Försvarsplanering	Grundoperations och Omfallsplanering Översyn skyddsobjekt Utveckling av former för lägesrapportering Revidering operativa grundvärden	Ansvarig: Militärregion Nord Deltagare: Regionala och berörda lokala aktörer
Gemensam totalförsvarsövning genomförs (år 2020)	En, så långt som möjligt, prövande gemensam övning genomförs senast 2020. Omfattningen av praktiska moment utgår från behov och praktiska möjligheter.	Ansvarig: MSB och Försvarsmakten.
Utbildningar inom totalförsvaret	Utbildningar ska genomföras utifrån det koncept som MSB och Försvarsmakten tar fram	Ansvarig: Respektive länsstyrelse. Primär målgrupp: kommuner

Bilaga 2 – Ansvar och roller inom totalförsvaret

Länsstyrelsen

Verksamhet

Länsstyrelsen svarar för den statliga förvaltningen i länet, i den utsträckning inte någon annan myndighet har ansvaret. Länsstyrelsen ska verka för att nationella mål får genomslag i länet med hänsyn till regionala förhållanden och förutsättningar samt utifrån ett statligt helhetsperspektiv arbeta sektorsövergripande och inom ansvarsområdet samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser.

Roll inom krisberedskapen

Länsstyrelsen är geografiskt områdesansvarig myndighet och ska avseende krisberedskap vara sammanhållande inom området och före, under och efter en kris verka för samordning och gemensam inriktning av de åtgärder som behöver vidtas.

I syfte att förebygga och förbereda länet ska länsstyrelsen 1) stödja de aktörer som är ansvariga för krisberedskapen i länet, 2) ha ett regionalt råd för skydd mot olyckor och krisberedskap, 3) upprätta regionala risk- och sårbarhetsanalyser, 4) verka för att krisberedskapsarbetet inom länet bidrar till en grundläggande förmåga till civilt försvar.⁶

Vid kriser ska länsstyrelsen efter beslut av regeringen prioritera och inrikta statliga och internationella resurser som ställs till förfogande samt verka för att 1) en samlad regional lägesbild sammanställs, 2) nödvändig samverkan inom länet och med närliggande län sker, 3) samordna verksamhet mellan kommuner, landsting och myndigheter och 4) samordna information till allmänheten och massmedia vid kriser.

Roll inom totalförsvaret

Är Sverige i krig ska länsstyrelsens som högsta civila totalförsvarsmyndighet inom länet verka för att största möjliga försvarseffekt uppnås.

Är Sverige i krig ska länsstyrelsen tillämpa bestämmelser om höjd beredskap och övriga delar av länsstyrelseinstruktionen ska bara tillämpas om de är förenliga med länsstyrelsens uppgift i krig.

Under höjd beredskap ska Länsstyrelsen särskilt:

1. Samordna de civila försvarsåtgärderna
2. Verka för att sådan verksamhet hos civila myndigheter och andra civila organ som har betydelse för försvarsansträngningarna bedrivs med enhetlig inriktning.

---

⁶ 53 § förordning (2007:825) med länsstyrelseinstruktion.

3. I samråd med Försvarsmakten verka för att det civila och det militära försvaret samordnas, och
4. Verka för att länets tillgångar fördelas och utnyttjas så att försvarsansträngningarna främjas.⁷

Försvarsmakten

Verksamhet

Försvarsmakten ska upprätthålla och utveckla ett militärt försvar som ytterst kan möta ett väpnat angrepp. Grunden för Försvarsmaktens verksamhet ska vara förmågan till väpnad strid.⁸

Roll inom krisberedskapen

Vid krissituationer har Försvarsmakten i uppgift att vara ett stöd till samhället.

Till Försvarsmaktens uppgifter hör även att bidra till Sveriges beredskap inför kriser. Detta innebär att delta i planering, övningar och utbildningar inför svåra situationer som kan drabba samhället.

Stöd till samhället genomförs med befintliga resurser och om det inte allvarligt hindrar Försvarsmaktens ordinarie verksamhet.

Roll inom totalförsvaret

Militärregionens stab är ansvarig för samordningen av den militära verksamheten rörande totalförvarsplaneringen på regional nivå.

Tillsammans med övriga totalförsvaret ska det militära försvaret först och främst utgöra en tröskel för den som vill angripa eller utöva påtryckningar på Sverige. Detta ska åstadkommas genom trovärdighet i krigföringsförmågan och vidare förstärkas genom tillgänglighet av dugliga krigsförband och nära samarbete tillsammans med andra myndigheter, företag, stater och organisationer. Målet är att tydliggöra att angrepp på Sverige medför orimliga kostnader för en angripare och därmed verka krigsavhållande.

Försvarsmakten ska vid fredstida kriser kunna bistå samhället med materiel och kompetens.

Vid höjd beredskap ska Försvarsmakten kunna krigsorganisera, mobilisera och använda alla krigsförband för att möta ett militärt hot mot Sverige och svenska intressen.

Försvarsmakten ska ha en aktuell operativ planering för sina uppgifter. Planeringen ska omfatta alla resurser som är nödvändiga för att genomföra Försvarsmaktens uppgifter

---

⁷ 56 § förordning (2007:825) med länsstyrelseinstruktion.

⁸ 1 § förordning (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten.

Försvarsmakten ska samordna beredskapsplanläggningen och den operativa planläggningen med beredskapsplaneringen inom övriga delar av totalförsvaret.

Tillsammans med övriga totalförsvaret ska samhällets funktionalitet skyddas. Vidare ska förmågan att ta emot och effektivt nyttja militärt stöd bibehållas.⁹

Polismyndigheten

Verksamhet

Målet för rättsväsendet är att säkerställa den enskildes rättssäkerhet och rättstrygghet. Polismyndigheten ska tillsammans med övriga myndigheter inom och utom rättsväsendet genom sina insatser bidra till målet för kriminalpolitiken – att minska brottsligheten och öka människors trygghet. Polisens arbete ska syfta till att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt i övrigt tillförsäkra allmänheten skydd och annan hjälp.

Roll inom krisberedskap

Polismyndigheten ska ha en förmåga att hantera allvarliga händelser som med stor sannolikhet kan utvecklas till en kris och få stora konsekvenser. Polismyndigheten ska lokalt, regionalt och nationellt ha en god förmåga att vid kriser aktivera resurser samt kunna initiera och utföra åtgärder som anpassar ordinarie verksamhet efter krissituationen och samtidigt skapar förutsättningar för en uthållig hantering av krisen.

Polismyndigheten ska:

- värna samhällets funktionalitet
- värna förmåga att upprätthålla grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter.
- kunna utföra verksamhet utan att allvarliga störningar inträffar. När allvarliga händelser inträffar inom och utanför myndigheten kan de hanteras oavsett läge (kris-krig) i landet.
- ha robust och tillförlitlig verksamhet och en god förmåga att i samverkan hantera störningar, stora påfrestningar samt oväntade händelser.

---

⁹ Ur Militärstrategisk doktrin- MSD 16 och Förordning (2007:1 266) med instruktion till Försvarsmakten.

Roll inom totalförsvaret¹⁰

Vid höjd beredskap ska polisen:

- kunna mobilisera
- inrätta en krigsorganisation
- planera för en förändrad situation, genomföra analyser och omvärldsbevakning, utbilda och öva personal samt anskaffa förnödenheter och utrustning.

Förutom myndighetens verksamhet för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet i samhället så har Polismyndigheten även ett särskilt ansvar före och under kris samt vid höjd beredskap vad gäller två samverkansområden inom det nationella krishanteringsystemet:

- Samverkansområde - Farliga Ämnen (SOFÄ)
- Samverkansområde - Skydd, Undsättning och Vård (SOSUV)

Landsting/regioner

Verksamhet

Landstingen bedriver hälso- och sjukvård för dem som är bosatta inom landstinget, landstingen ska också verka för en god hälsa¹¹. I varje landsting ska det också finnas en smittskyddsläkare. Merparten av landstingen har ansvaret för regional utveckling i de fall det inte ligger hos Länsstyrelsen eller i ett regionförbund. Huvuddelen av landstingen ansvarar också för kollektivtrafik.

Kris- och katastrofmedicinsk beredskap

Landstingens kris- och katastrofmedicinska beredskap grundas på författningskrav för hantering av allvarliga händelser¹² och extraordinära händelser¹³. Landstingen ska minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred. Ansvaret omfattar också att sammanställa risk- och sårbarhetsanalyser och fastställa en plan för hur extraordinära händelser ska

---

¹⁰ Lag om polisens ställning under krig (1943:881), Förordning om totalförsvaret och höjd beredskap (2015:1053), Förordning om krisberedskap och höjd beredskap (2015:1052), MSB föreskrift risk- och sårbarhetsanalys (MSBFS 2016:7), Proposition; Försvarspolitisk inriktning Sveriges försvar 2016-2020 (prop.2014/15:109), Regeringsuppdrag: Civilt försvar (Ju2015/00055/SSK), Gemensamma grunder (grundsyn) för en sammanhängande planering för totalförsvaret, Rapport-Försvarsmakten och MSB, FM2016-13584/MSB2016:25, För varje arbetsområde ex CBRNE inom krisberedskapen finns ytterligare författningar, Enligt förordningen (2007:825 §§52-56 samt 2006:942) regleras rollen.

¹¹ Hälso- och sjukvårdslag (2017:30)3§

¹² Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om katastrofmedicinsk beredskap. SOSFS 2013:22

¹³ Lag (2006:544) och förordning (2006:637) om kommuner och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

hanteras. Vid extraordinära händelser ska landstingen lämna lägesrapporter till MSB, Socialstyrelsen och länsstyrelsen **Fel! Bokmärket är inte definierat..**

Den medicinska katastrofberedskapen i fred är grunden för sjukvårdsberedskap i krig. En katastrofmedicinsk beredskap innebär att minimera konsekvenserna för drabbade vid en allvarlig händelse. Alla landsting är skyldiga att ha en katastrofmedicinsk beredskapsplan. Vid en allvarlig händelse ska landstingen ha förmåga att larma och aktivera nödvändiga funktioner, leda och samordna berörda hälso- och sjukvårdsverksamheter, samverka med berörda aktörer samt kunna genomföra insatser i ett skadeområde, utföra sjuktransporter och omhänderta drabbade **Fel! Bokmärket är inte definierat..**

Bevakningsansvarig myndighet för hälso- och sjukvården är Socialstyrelsen. Från och med juli 2015 ansvarar Folkhälsomyndigheten för de uppgifter som Socialstyrelsen tidigare haft enligt smittskyddslagen och Sveriges åtaganden enligt internationella hälsoreglementet.

Roll inom totalförsvaret

Under höjd beredskap ansvarar landstingsstyrelsen för ledningen av den civila hälso- och sjukvården samt övrig verksamhet för det civila försvaret som landstinget ska bedriva.¹⁴

Landsting ska vid höjd beredskap vidta särskilda åtgärder (verksamhetsplanering, tjänstgöring för personal och användande av tillgängliga resurser) som är nödvändiga för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter inom totalförsvaret.¹⁵

För att kunna utföra uppgifterna vid höjd beredskap ska landstingen ha de planer som behövs. Planerna ska innehålla uppgifter om verksamheten som är avsedd att bedrivas, landstingets krigsorganisation och vilken personal som ska tjänstgöra i denna samt vad som i övrigt behövs för att landstinget ska kunna höja sin beredskap och bedriva verksamhet.¹⁶

Vid höjd beredskap ska landstinget hålla Socialstyrelsen, MSB och länsstyrelsen underrättade om beredskapsläget och övriga förhållanden som har betydelse för det civila försvaret.¹⁷

När en officiell nationell upplysningsbyrå är upprättad ska landsting lämna uppgifter om krigsfångar till Totalförsvarets rekryteringsmyndighet och uppgifter om andra skyddade personer till Migrationsverket. Uppgifter om var avlidna personers gravar är belägna ska lämnas. Landstinget ska också överlämna

¹⁴ 3 kap 2 § Lag (2006:544) om kommuner och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

¹⁵ 7 § Lag (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap.

¹⁶ 4 § Förordning (2006:637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

¹⁷ 7 § Förordning (2006:637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

uppsamlade värdeföremål och handlingar från krigsfångar och andra skyddade personer till respektive myndighet.¹⁸

Landsting/regioner har också att tillämpa Lag (1994:1809) om Totalförsvarsplikt, förordning (1995:238) om totalförsvarsplikt samt Lag (1981:292) om tjänsteplikt för hälso- och sjukvårdspersonal m.m.

Kommuner

Roll inom krisberedskapen

Kommuner ska enligt lag¹⁹ minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred. Kommunerna ansvar för att:

- Sammanställa risk- och sårbarhetsanalyser
- Fastställa en plan för hur de ska hantera extraordinära händelser
- Ha en krisledningsnämnd för att fullgöra vissa uppgifter
- Öva och utbilda förtroendevalda och personal för sina uppgifter
- Vid extraordinära händelser lämna lägesrapporter till MSB, Socialstyrelsen och länsstyrelsen.

Kommunerna har geografiskt områdesansvar inom kommunens område och ska verka för att:

- Olika aktörer i kommunen samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet.
- De krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer samordnas.
- Informationen till allmänheten samordnas.

Roll inom totalförsvaret

Under höjd beredskap ansvarar kommunstyrelsen för ledningen av den del av det civila försvaret som kommunen ska bedriva.²⁰ Kommunstyrelsen ska också verka för att den verksamhet som bedrivs i kommunen av olika aktörer samordnas och för att samverkan kommer till stånd mellan dem som bedriver verksamheten.²¹ Kommunen ska under höjd beredskap i den omfattning som regeringen beslutar:

- Vidta de åtgärder som behövs för försörjningen med nödvändiga varor

---

¹⁸ 6 kap 1 § Lag (2006:544) om kommuner och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

¹⁹ Lag (2006:544) om kommuner och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

²⁰ 3 kap. 2 § Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

²¹ 3 kap. 4 § Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

- Medverka vid allmän prisreglering och ransonering
- Medverka i övrigt vid genomförande av åtgärder som är viktiga för landets försörjning.²²

Kommunen ska hålla länsstyrelsen informerad om beredskapsläget och övriga förhållanden som har betydelse för det civila försvaret i kommunen.²³

Kommuner ska vid höjd beredskap vidta särskilda åtgärder (tjänstgöring för personal, verksamhetsplanering och användande av tillgängliga resurser) som är nödvändiga för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter inom totalförsvaret.²⁴

För att kunna utföra uppgifterna vid höjd beredskap ska kommunen ha de planer som behövs. Planerna ska innehålla uppgifter om verksamheten som är avsedd att bedrivas, kommunens krigsorganisation och vilken personal som ska tjänstgöra i denna samt vad som i övrigt behövs för att kommunen ska kunna höja sin beredskap och bedriva verksamhet.²⁵

---

²² 3 kap. 3 § Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

²³ 2 § Förordning (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

²⁴ 7 § Lag (1992:1402) om totalförsvaret och höjd beredskap.

²⁵ 4 § Förordning (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.